

KORAGYERMEKKORI VIZSGÁLATOK

Elnök: **D. Molnár Éva**

SZTE Neveléstudományi Intézet

AZ EGYSZÜLÖTT ÉS AZ IKERGYERMEKEK DIFER KÉSZSÉGEINEK FEJLETTSÉGE ÓVODÁSKORBAN

Bank Éva *, Marótiné Balogh Zita **, Józsa Krisztián ***

* SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

** Szatymazi Óvoda

*** SZTE Neveléstudományi Intézet

Kulcsszavak: ikerpárok; óvodáskor; DIFER

A gyermekek fejlődésében a környezeti és a genetikai faktorok egyaránt fontos szerepet játszanak (Boardman és Fletcher, 2015). A terhességi időszak és a szülés lefolyásának jellemzői összefüggésben állnak a gyermekek későbbi fejlettségével, iskolakészültségével (Kull és Coley, 2015; Ross, Krauss és Perlman, 2012). Az ikerterhesség számos további komplikációval járhat, az ikermagzatok fejlődését több tényező veszélyeztetheti, ezek befolyásolhatják a gyermekek fejlődését (Nan és mtsai, 2013; Simpson, 2015). A téma fontossága ellenére nincsenek olyan korábbi hazai kutatások, amelyek az iker és a nem iker gyermekeket hasonlítják össze az iskolai tanulás szempontjából releváns készségek vonatkozásában. Kutatásunkban az egyszülött és az ikergyermek DIFER készségeinek fejlettségét elemeztük, célunk a fejlettségbeli azonosságok és különbségek megismerése volt. Vizsgálatunk mintáját 560 nagycsoportos óvodás gyermek alkotta, ebből 480 volt egyszülött, 80 ikergyermek. Az ikrek közül 15 pár volt egypetéjű (N=30) és 25 kétpetéjű (N=50). Mérőeszközként a DIFER teszteket használtuk (Nagy és mtsai, 2004). A tesztek hét elemi alapkészséget vizsgálnak (írásmozgás-koordináció, beszédhanghallás, relációsózkincs, elemi számolási készség, tapasztalati következtetés, tapasztalati összefüggés-megértés, szocialitás). Minden teszt reliabilitása 0,8 feletti, a teljes készségrendszer 256 itemből áll, reliabilitása 0,97. A DIFER tesztek megbízható mutatói a gyermekek iskolakészültségének, az iskolai tanuláshoz szükséges készségeik fejlettségének. A készségmérés mellett az ikergyermek körében az ikerterhesség főbb rizikótényezőiről gyűjtöttünk adatokat (pl. koraszülés, kis születési súly). Eredményeink szerint az egy- és a kétpetéjű ikerpárok között nincs szignifikáns különbség az elemi alapkészségek fejlettségében. Nem volt kimutatható fejlettségbeli előnye a másodszülötteknek sem az elsőszülöttekkel szemben. Ugyanakkor a koraszülött ikergyermek szignifikáns lemaradást mutatnak több területen is mind az egyszülöttekhez, mind a nem koraszülött ikrekhez képest. Az ikerterhesség rizikótényezői mintegy 20%-át magyarázzák a DIFER-indexben megmutatkozó fejlettségbeli különbségeknek. Az egyszülött gyermekek egyetlen készség esetében sem fejlettebbek a nem koraszülött ikreknél. Ellenben a nem koraszülött ikrek szignifikánsan fejlettebb szociális készségekkel rendelkeznek, mint az egyszülöttek. Kutatásunk az első olyan hazai munkák közé tartozik, amely pedagógiai megközelítésben vizsgálja az ikergyermeket. Nem találtunk pedagógiai szempontból számottevő különbségeket a tipikus lefolyású született ikrek és a nem ikrek között. Eredményeink illeszkednek a nemzetközi adatokhoz, melyek szerint, a vizsgált tényezők közül elsősorban a koraszületés és az alacsony születési súly áll összefüggésben az ikergyermek iskolakészültségének alakulásával.